

Asianomaisten käsitystä olen koittanut tutkia sitä kivipanosta Myrämäen
pitäjän Tursunperän kylän Kankaren talon maalla josta jo ennen olen hist. muse-
 oon ilmoittanut; tämän johdosta koitan havaintojani esintuoda.

Myöläsureaavat kuovat kummusta kein vanhan mittakoovan mu-
 kaan, ja näkyy niistä panoksen läpimittia & kyyjäräiseksi, vaikke se län-
 nestä itään oli hiukkosen pusaampi. Tuumamittoja en ole kuvissa muissakaan
 kohdin vakaan tarkasti voinut määrätä. Isompien kivien kuten reuna- ja silmä-
 kivien suuruus on kuvissa määrätty, vaan sisimmät mukulakivet (kuv. 2) ovat
 summakaupalla piirretyt, niillä kun ei näyttänyt olevan mitään järjestystä. Nii-
 den vähäisten havaintojen perusteella mitkä tänäkesänä sain Noursiaisten kivi-
 panosten kaivauksissa, tuntui tämä Kankaren k. panos tekevän monessa kohdin Nour-
 siaisten k. panoksista poikkeuksen. Siinä esim. että tässä kummussa oli koko
 kehysten sisäpuolelta, lukuunottamatta isompia silmä- y. m. kiviä kauttaattaan
 mukulakivikerroksella peitetty. Kiviä oli kehän sisällä läpeensä 3:ssä kerroksessa,
 vaikka alimmaisissa kerroksissa olivat kivet isompia, ja paikkapaikoin 4:ssä ja
 5:säkin kerroksessa kuten koillisten, itäisten ja kaakon suuntaisten reunakivi-
 en sisäpuolelta, joista paikoista (kats. löydöt) ensimmäisen ja 2:den ja osaksi 3:kin
 kivikerroksen välillä ja kivien alla löydettiin pott. luuta, savias. sirpaleita, hi-
 liä ja polttamattomia luuta. Luuta ei yleensä, kuten savias. sirpaleita löy-
 detty päättimmaisien kivien päältä eikä välillä. Läntisestä sivupaalusta
 (kuv. 2) lähes 9 koott. keskipistettöpäin tuli muuttan perättä esiin suppilonta-
 painen 4:stä kuvassa näkyvän suuruisesta kivestä tehty "hökötyös", josta
 suippeni kuintään maahan niin että pohjaan jäi kuvassa näkyvä avoin nel-
 kein 4: kulmainen reikä. Sen pohjasta sivukivien tasalle oli pystysuora kor-
 keus 4 ja 1/2 kootteja. Potteluuta luuta, hiiliä, ja savias. kappaleita löytyi sen eteläi-
 sen ja itäisen sivukiven takaa. Samaa tavaraa löydettiin silmäkivien välillä
 ja alla. Silmäkivien alla oli vaan 1:ksi isommista kivistä ladottu kivikerros.

Kun kumpu jo oli hajallaan, huomasin itäisten reunakivien ulkosyrjässä
 savias. kappaleita ^{jotka tahden} ~~niin~~ rikotin kotoa ulospäin kuin mustaa maata ja ladottuja

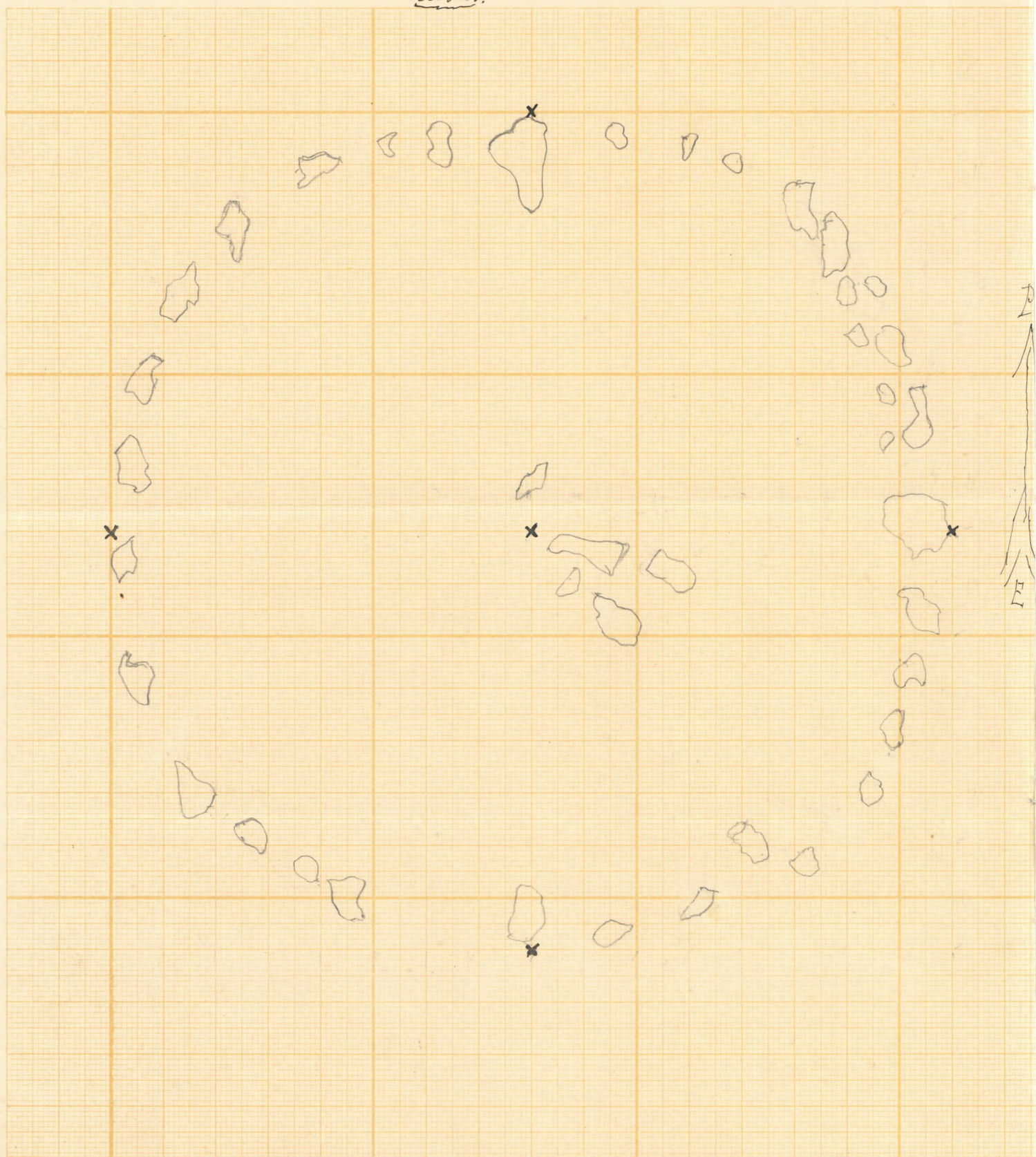
Kiviä yhä jatkuu isoon kiinteään kiveen saakka, ja sen juurella löydet-
tiin pieni kivitattu ja kaksi rautaesineä ym. isompi määrä pott. luit-
ta. Rautaesineet olivat kiven juurella arkuntapaisessa komerossa jon-
ka komeron takaseinän muodosti itse isokivi, toisen sivuseinän teki
syvälleeseen ^{melkein} nostettu -kulmainen kivi, ja toinen seinä oli päällekkäin
asetetuista mukulakivistä ladottu. Peittokiveä en huomannut. Komer-
o oli sisästä mitattuna 2 kort. pitkä ja 1 kort. levyinen ja korkeinen. Kuvasta
näyttää se ehkä liika kauniilta, epäonnistuneen piirustuksen tähden.
Komeron oikealta sivulta (komeron suulta katsottuna) löydett. niinikään pott.
luita, hiittä, ja tuo pieni kivitattu. Pohjoispuolisten reunakivien ulko-
puolella löytyi samoin hiittä ja saviast. sirpaleita, vaan ei muuta.
Polttamattomat luut olivat kaiketi 1^{en} ja 2^{en} kiviladelman tienoilla. Näyt-
ti siltä kuin kumpua olisi pidetty hautauspaikkana eri aikakausilla?

Kopio osasta talon karttaa seuraavassa.

Mitään arvokkaampaa ei löydetty seuloisellakaan. Tuloksi-
suis suuren suuri ollut, ja työ asiaan perehtymättömästi vajavaa ja hy-
hytnäköistä. Siinä kohden lienee yhdistyksen perinnöille työtä hyötynä
että. Myrännäkiläiset jotka suurin määrin kävivät työtä katsomassa
vast'edes paremmin ottavat huomionsa sekä kiinteimmät että irtai-
met löytämänsä muinaisjäännökset.

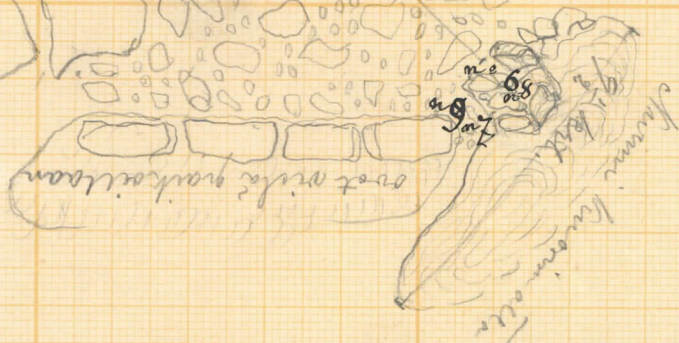
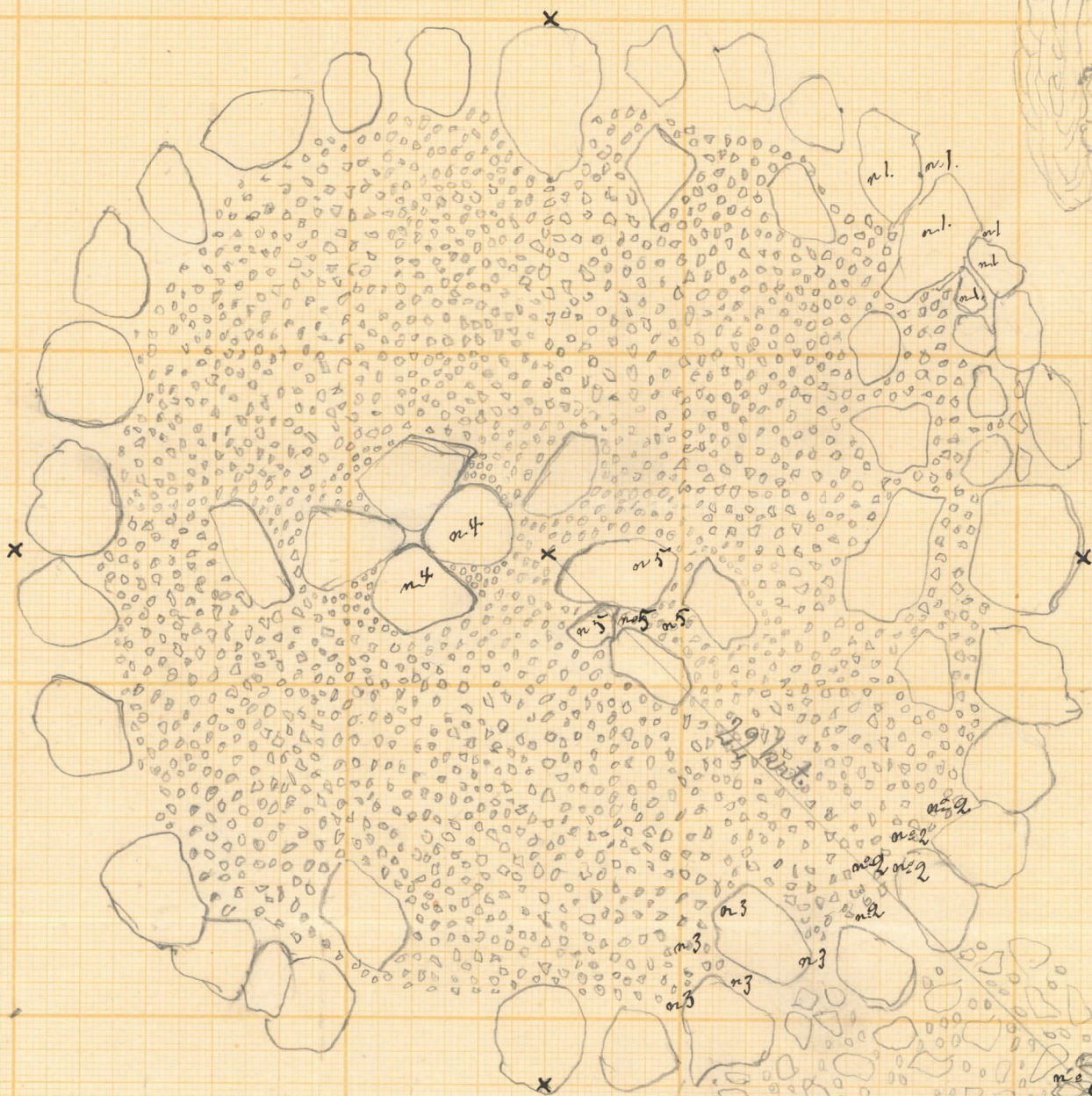
Alla oleva kuva näyttää ti:panoksen ennenkuin sauron on pois kuvattu.
Kuva!

kolttala
korymäen

Maapölytuoli poistettu.
kuva 2.

Tomero pölytuoli katsottuna

Löydöt Kankaren kivipanoksesta.

n° 1.1.1.1.1. hiltia, pott. luita soivat sirpaleita ja pottamattomia luita

n° 2.2.2.2.2 " " " " " "

n° 3.3.3.3.3 " " " " " "

n° 4.4 " " " " " "

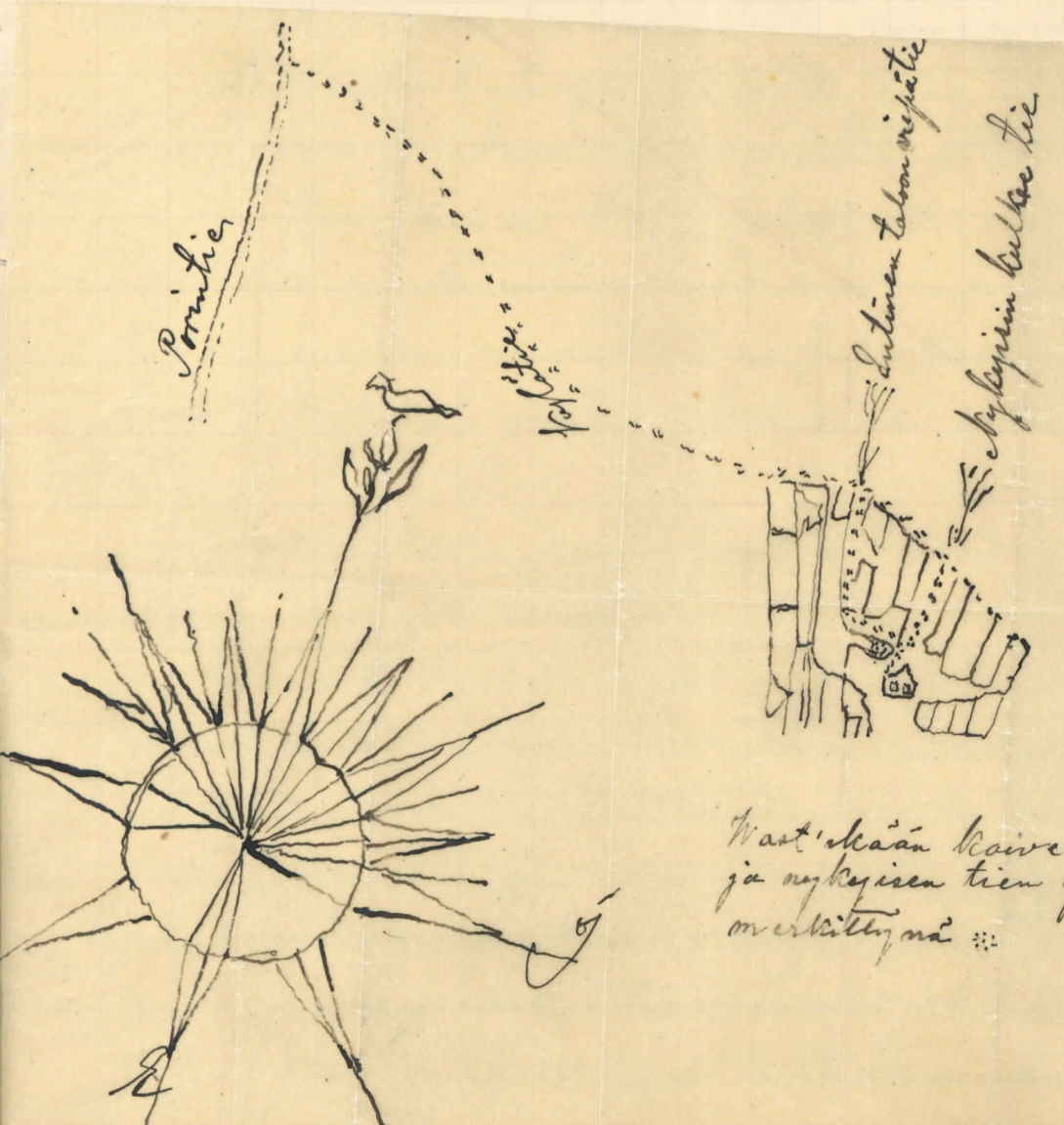
n° 5.5.5.5.5 " " " " " "

n° 6. -- mustaa puittoa " " " "

n° 7. --- pott. luita

n° 8 -- 2 pautaisla ? esinettä

n° 9 -- pieni kivitaltta

Wast'okään kaivettu kivipanos on tilan ent. ja nykyisen tien yhtymäpaikasta poispäälle, on erikittymä ...

Höy Urokunisti Emil Merius Noutiainen 12/VII 1901

Fastalukoksi Kirjeseennus t. k. 9 p. saan valtiokortista
jon puolesta vastata että tästä tätä myötä on vaikka tuota
ainoa kumpua varten lähettää täältä saakka tutkija
siuna, ~~kun jonka~~ ^{moikasta} ehdottaa että jonka vuoksi hän ehdottaa
että Te, joka asutte lähellä ~~täällä~~ ^{jolla} ~~ke. ja~~ ^{olitte} mukana Palon
Kylässä kaivannaiseni olevia kivipauoksia kaivaesfani, tällä
kertaa ottaisitte tutkiakseen tuota muinaisjäännöistä.

Kuromuoksestaani gräättäm on jukenalaisen kum-
pu Turunperän Kankaren talon maalla ^{Mynämäellä} samantainen hautaus
paikka kuin ~~kuin~~ ^{kuin} se kivipauokset, jotka ovat Palon kylän
Tontalon maalla ^{Noutiaisilla} maan kukkulalla, joissa on nim. matalaa
kumpua ympäröi reunakivet ja joiden keskellä on ^{isompia} "Silmä-
kiviä". Tutkimista varten pyydän saada antaa seuraavia
neuvoja.

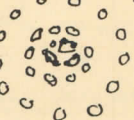
Kumpu ~~maahan~~ ^{maahan} gräättää ~~esi~~ ^{esi} säännöllisesti jäs-
teupin osiin, jotta ~~asenn~~ ^{asenn} ~~noja~~ ^{noja} ~~gräättöseen~~ ^{gräättöseen} voi tarkkaan
merkittä millä kohdalla löydöt ovat tulleet näkyviin, sitä var-
ten ovat kaikki paalien välit tarkkaan mitattavat. Kuvat
on tehtävä muinaisjäännöksestä sellaisena kuin se on ennen
ja sen jälkeä kun ~~ja~~ ^{ja} ~~mermi~~ ^{mermi} ~~gi~~ ^{gi} ~~maan~~ ^{maan} maapinta on poistettu.
~~Joka tapauksessa on jokainen isompi kuin ^{seksi} ~~että~~ ^{että} ~~alkonsainen~~~~
muoto ~~että~~ ^{että} ~~maan~~ ^{maan} ~~sivellä~~ ^{sivellä} ~~olevat~~ ^{olevat} ~~ladotut~~ ^{ladotut} ~~kivet~~ ^{kivet} ~~tulleet~~ ^{tulleet} ~~kuva-~~
~~tuksi.~~ ^{tuksi.} ~~Joka~~ ^{Joka} ~~tapauksessa~~ ^{tapauksessa} ~~ovat~~ ^{ovat} ~~kaikki~~ ^{kaikki} ~~tai~~ ^{tai} ~~ainakin~~ ^{ainakin} ~~useimmat~~ ^{useimmat} ~~kivet,~~

muodolleen ja suuruudelleen ^{oikeille} ~~kuva~~ piirtoilleen sekä mer-
kittävät. Tässä on tappeleista ja sen vuoksi, että kun
sen vuoksi ei saa yhtään kivien piirtoaan liikuttaa, en-
nen kuin koko roukko on täydellisesti kuvattu. Kivien
tarkka kuvaaminen on tärkeä ja sekin vuoksi, että
ainoastaan sillä tavoin voi ~~to~~ varmuudella tietää minkä
kiven alla hiltä, lunta, tai muinaiskapinista löytyy, ja toi-
seksi koska usein ^{on} ~~kynttyt~~ epäilyksiä siitä, onko tutkija teh-
nyt oikeita huomioita, vaan gannat olut vilkkaan mieli-
kuvituksen vaikutuksen alaisena. Pohjapöytä varten
tähätään ~~taivutusta~~ on ~~huom.~~ millimetroipaperia, johon helposti
~~kuvata~~ ^{voit} tehdä mittakaavalla tehausat.

Kiville on tärkeää ~~huomauttaa~~ ^{tarkastettava}, onko kunnit-
grakita, hiltä ja muinaiskaluja kiven päällä ja ~~erä-~~
oisja, tai niiden alla, ^{jonkun lisönnän kiven kylmän alla, tai} onko löydetty laakakiven piirtoja,
tai kahden laakakiven välissä (kerran olen itse reunakivettä,
joka oli päältä tavainen, huomannut toisen kivilaakan, jonka
niiden ^{poisti} ^{tehti} välissä oli ^{asetetun} ~~tehti~~), kolman oli useamman ^{asetetun} ~~tehti~~ kiven kolassa ja
grittokiven alla tai ^{laka} kiviarkussa, tehty, joka on tehty syrjäl-
leen asetetuista laakakivistä ja jota grittää kansilaatat.
Täydelliset arkut ovat tavallisesti nelikuluiset, mutta voi-
vat olla muunkin muotoisia sädiöitä. Keskimmäisten-
si. silmää kiviinkin alusta, tai ainakin jos mitä ei voi
liikuttaa, niiden kylki puolia on myös tutkittava.

Maan kivien alla on ylimalkaan tutkittava niin syvässä
kummas kallis tai liikuttamaton maaperä tulee ~~se~~ vastaus
Mutta muistettava on että jokainen kallon kolo ^{ja pötkö} ~~on~~ puhtaak-
si perhättänsä ja, jos alusmaa on hietaa tai soraa, on
silmissä pidettävä onko ^{joku pieni saavastia tahi} ~~joku~~ kuoppia kuoppia, joita mahdollisesti olisi ~~sa~~ niiden ja ~~esim.~~ muinais-
kaivujen säilyneinä käytetty.

Jos tuollaisia säiliöitä tapaa, on haatuspaikasta
tehtävä myös paikkileikkäuskuva arkaan, kiveen,
kuopan tai estien kohdalla, joka kuva näyttää ~~se~~ miten
korkeus tai syväys arku alkuperäisestä maanpinnas-
ta kokeu, kuoppa j. m. e. ulottuvat ja millä korkeudella
^{haat ja muut} loydot ilmestyvät. Selvyyden vuoksi on tällainen kuva
sitä järkeä hyvä ja kiviinkin korkeutta ja syvyyttä näyttää
näin. Se tehdään samantyyppisellä mittametrograpeerilla
ja aina miten mukaan. Jos maaperä on vietto on sekin
tietysti kuvattava ^{ssa näytettävä.} olettava muonison.

^{Ladonnyin}
~~kuva~~ Kivikerroksen sukteen on huomattavaa, ovatko ne toinen
toisensa viereksi (minkäkin säin kummuksa, jonka Palon määle
kaivatiin), vaan ~~se~~ ovatko kehät jontumkun välimatkas jäs-
ja toisistaan esim. näin: Jos ~~se~~ sisällä kummuksa
ei ole yhtään selvää kehää, ~~se~~ ^{se} ~~on~~ on jokainen hiijallaan
oleva kivi kuitenkin kuvalle oikealle paikalleen kuvattava. On
^{perustuskehiksi}
myös huomattava onko ~~se~~ kuoppia kuoppia kivikerroksia jäällysten;
jokunen pieni kivi voi aino olla toisia ylempänä vaan se ei ~~merkitse~~ mitään.

Joskus on myös väitetty nähdyä suomuksen tapaan la-
dottuja kivilaakajeja ~~sekä~~ myös kivi rivinä tähän tapaan mutta mitä on epäilty.

Mäinitsen kaikkea tätä, en kiihottaakseni mielikuvitustamme
näkemään sellaista ~~kaunaa~~ ^{kummia} mitä kummus ei ole,
vaan jotta tietäisitte jotain silmiä auki, jos jollain kerrotuus-
ta seikoista ilmestyy niin selvästi, että siitä voitte
saada paperille selvää ja tarkasti luotettavaa ku-
vua.

Kertomus tutkimuksesta sekä luettelo löydöistä on luonnollisesti
liitettävä. Luettelossa on parasta merkitä jokainen esine numerolla,
ja sama n^o panna pakseuspöytäseen ^{si vertikaalisti kysään} löytöpaikan kohdalle.

4 rautalastaa seuraa jotta lähettätte takaisin löytöpaikalle.
Lähtevästä lasku täistämme Ark Kom ue.

onnea työkemurjo Olevan muonaan!
YSTÄVÄLLISEN
H. K.

*) sivulta katsottuna.

Sapp. 10/7 01.

Nousiainen 9/7 1901.

Vastaus 12/VII 1901
H. Jus

Valtion Historiallinen museo
Helsinki.

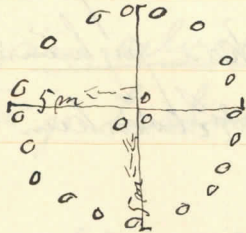
3985

Käydessäni pienen Mynämäellä Tursum-
gerän kylän Kankaren talossa, satuin löyt-
tämäni paikamurdenaikuisen hautakummun
ihän mainitun talon asuinrakennuksen lä-
hetta. Kiirikitys on vielä jotensakin ehyl-
vaikka sen ohi on raivattu taloon vierä tie. Tä-
lon Isäntä kertoi aikonsensa, ja vieläkin aiko-
vansa raivata sen pois tehdäkseen uuden pel-
totien, vaan kun huomautin työn luvattomaksi
lupasi hän pitää paikan pyhänä ainakin sik-
si kun ehdin asiasta Helsinkiin ilmoittaa

?

ja tiedon hänelle tuoda. Saattaakseni
 hänet varmuuteen, ja tullakseni itsekin
 vakuutetuksi siitä että paikka todellakin
 oli se miksi sen otaksuin, annoin hänen
 nostaa vähäisen turpeen kummun keskijai-
 katta jolloin heti tuli esiin hiiltä, savias-
 tian sirpaleita ja särnäinen kivenhiuska,
 ne otin latteeni ja päilytän lähettääkseni
 muuden kesän kululla ehkä käsiini
 saamien muinaiskalujen kera asia-
 omaiseen paikkaan. Turpeen asetin en-
 tiselle paikalleen kiittäen talon väkeä
 kaikkin mokomin paikkaan koskemasta.

Mittarin kehän ja suuruus oli näin:
 pohjoisesta etelään 5 meetriä; lännestä itään
 5 m. Ulkomuoto tämän näköinen:

Kun tilän Isäntä soisi kaivaustyön
tänä kesänä tapahtuoksi, ja jos sen alan
tiedemiehiä ei tähän pitäisi minä eikököhän
joku muu asiaa harrastaja saisi tehdä
tuota, mitä periaatteita noudattamalla
kun kumpujen kaivauksissa yleensä tapä-
na on?

Rohkosen odottaa vastauksen ai-
nakin siinä kohden mikä koskee ta-
louksenne alle ~~antama~~ lupama
tiedonanto.

Kunnioituksella:

Henri Ylerius

Koussissa 30/7 1901.

Mynämäki.

Vast. 1/8 1901.

Ark. Kommissiioni

Helsinki

Turunperän Haukosen talon
pellonmäestä Mynämäeltä saadut
muinaisjäännökset ovat tänään jätetyt
Turun asemalle ja saapuvat pääkaupun-
kiin ensitilassa. Hominielle lähetettyä pa-
talasta seuraa lähetystä. Kaivauks al-
tiin vasta k. k. 23 p:nä kysyttiin määräyk-
sen tällöin saapueissa olin matkoilla.

Tämän mukana seuraa tässä mai-
nitusta kivipanoksesta piirtämäni kuvat

ja kertomus työstä ynnä luettelon
lärkeimmistä löydöistä sekä kopio
talon kartasta kummun seuduilla.

Katkehi työn johdosta syntyneet kulun-
git, postimaksut ja oma palkkani teke-
ykseenä Lm 30:

Kunnioituksella:

Kemmi Ylenius

Kankaren Isäntä päätti istuttaa postai-
mudessa sanotulle kunnulle hedel-
mäpuita ja tehdä peltotien paroksen
sivulla, eikä kuiten ensim aikoi ajitse.